

NYVIDEN

| SYDDANSK UNIVERSITET | DECEMBER 2008 · NR. 12

Mors svigt kan gøre ham tyk

side 4

Læs også : **Fokus på
hoftepatienter**
| **Licens til at dræbe |**
**Stort skridt mod
intelligente skibe**
| **SDU vokser i Slagelse |**
Grønt er godt mod stress

Husk grundforskningen

Regeringen har et mantra om, at de danske universiteter skal konkurrere indbyrdes om en stigende andel af forskningsmidler. Det er både naturligt og rigtigt, at vi – som en del af et moderne samfund – skal konkurrere om at hente "ordrer" hjem. Men i takt med at Regeringen kræver, at vi konkurrerer om flere og flere midler, er der et par problemstillinger, som også bliver større:

For det første koster det at hente disse eksterne konkurrencemidler hjem til universiteterne. Der er næsten aldrig fuld dækning for alle omkostninger – for eksempel laboratorier, ombygninger, udstyr, databehandling, materialer og hjælpepersonale – der er ved forskningsprojekterne. Regeringen dækker i dag 44 procent af sådanne udgifter, men Danske Universiteter har lavet en undersøgelse, som viser, at for hver forskningskrone et universitet henter hjem i konkurrence, skal universitetet i gennemsnit selv betale ca. 50 øre til de ekstra omkostninger. Og hvor skal universiteterne tage de 50 øre fra? Ja, dem må de så tage fra basismidlerne, som ellers skulle have været brugt til at sikre grundforskningen og den forskningsbaserede uddannelse. Jo flere midler, der derfor vælges at pulje som konkurrence-udsatte, jo mere bliver universiteterne nødt til at "spise" af basismidlerne.

– Ved at en stadig stigende andel af forskningskroner skal hentes hjem i konkurrence risikerer vi at hæmme universiteternes egen udvikling.

Ved at en stadig stigende andel af forskningskroner skal hentes hjem i konkurrence risikerer vi derfor at hæmme universiteternes egen udvikling, for det er for eksempel svært at bygge et nyt studie op, hvis de penge – altså basismidlerne – som skulle have været brugt til at etablere studiets forskningsmiljø, er blevet brugt til at betale ekstra omkostninger ved de forskningsprojekter, som

universitetet har vundet i konkurrence. En anden problemstilling er, at de mange konkurrenceudsatte midler bidrager til en skævvridning af forskningen. Det er nemlig dem, der udbyder konkurrencerne, der også bestemmer, hvilken forskning midlerne skal bruges til. Så hvis hovedparten af universitetets forskere bliver brugt til at forske i skimmelsvampe for kunde X og til at lave energiforskning for kunde Y, så er der ikke mange forskere tilbage til at forske i de emner, som universitetet selv vurderer som relevante og ser udvikling i.

Så konkurrence er godt, men med måde – og glem ikke den vigtige grundforskning.

Så konkurrence er godt, men med måde – og glem ikke den vigtige grundforskning.

Af Jens Oddershede, jod@sdu.dk

Indhold

- Mors omsorgssvigt kan gøre dig
overvægtig som voksen **side 4**
- Fokus på hoftepatienter **side 8**
- Licens til at dræbe **side 10**
- Stort skridt mod intelligente skibe **side 15**
- Grønt er godt mod stress **side 16**
- SDU vokser i Slagelse **side 21**

Den helende have

Mennesker, der er gået ned med stress, har godt af at opholde sig ude i haven
- bare det ikke er deres egen

Side 16

Når mor svigter

Dårlige barndoms minder
forøger risiko for fedme

side 4

Fokus på folkelidelse

Slidgigt i hoften

side 8

På vej mod selvstyrende skibe

Ny teknik trodser vind og vej

side 15

Licens til at dræbe

Den Kolde Krig

side 10

Mors omsorgssvigt kan gøre dig overvægtig som voksen

Børn, der udsættes for mobning og omsorgssvigt, har forøget risiko for at blive tykke som voksne. Vægten stiger med barndomsproblemernes størrelse, viser ny undersøgelse

Tilhører du den tredjedel af voksne danskere, der er overvægtige, så er der en stor sandsynlighed for, at du motionerer for lidt eller spiser forkert. Men der er også en mulighed for, at du har dårlige minder fra barndommen.

Voksne, der som børn er blevet mobbet eller har følt omsorgssvigt fra mor, slæber nemlig i mange tilfælde rundt på flere kilo end deres søskende, som ikke har oplevet de samme problemer.

Det viser et ph.d.-projekt, som Marianne Vámosi fra Syddansk Universitet har lavet blandt knap 150 sæt danske tvillinger i alderen 20-50 år, hvoraf den ene var overvægtig, og den anden lå inden for normalområdet i det såkaldte Body Mass Index (BMI).

– Der ser ud til at være en sammenhæng mellem overvægt som voksen og problemer i barndommen. Ofte viste det sig, at den tvilling, der var overvægtig, også mener at have haft dårligere oplevelser i barndommen. Vi kan også se, at jo større problemerne opleves, des mere vejer personen i forhold til sin søster eller bror, forklarer Marianne Vámosi.

– Mobning i skolen og manglende omsorg fra moren er de to psykiske faktorer, der viste en sammenhæng med overvægt senere i

livet. Til gengæld kan det ikke læses på vægten, når det er faren, der har været den svigtende part, påpeger forskeren.

Forældre har ofte en favorit

Ved at gennemføre undersøgelsen på tvillinger har Marianne Vámosi haft en unik mulighed for at sammenligne to individer, der ikke alene har fælles forældre, men som også er vokset op under samme vilkår, har gået i samme skole, har fået ens kost osv. Hun har interviewet dem individuelt og gennem 145 spørgsmål fået svar på, hvordan de har oplevet blandt andet opvæksten, skoletiden og forholdet til forældrene.

– Man kunne tro, at tvillinger bliver behandlet meget ens. Men mine interview har vist, at den ene tvilling kan huske tilbage på en god og problemfri

barndom, mens den anden har oplevelser, der er svære at snakke om. Nogle tvillingepar er for eksempel enige om, at forældrene har favoriseret den tvilling, som minder mest om dem selv, og der kan det altså vise sig på vægten, når det er mor, der svigter den ene. I andre tilfælde kan tvillingeparret have opfattet præcis den samme oplevelse helt forskelligt. Kendetegnende er det, at den,

– Nu ved vi, at også psykiske problemer kan vise sig på vægten

– ofte efter mange år.

Marianne Vámosi, ph.d.

der er overvægtig som voksen, ofte også er den, der har de dårlige minder, fortæller Marianne Vámosi.

Psykiske problemer kan vise sig på vægten

Netop sammenhængen mellem overvægt og såkaldte psykosociale forhold i barndommen har været fokusområdet i det 3-årige forskningsforløb. For mens der findes tusindvis af videnskabelige artikler om sammenhængen mellem arvelighed, fedme, kost og manglende motion, så findes der meget lidt forskning i, hvad psykologiske aspekter betyder for udviklingen af fedme. Fokuseringen på de fysiske aspekter gør ikke alene, at folk betragter overvægtige som nogen, der ikke kan finde ud af at sige nej

– **Mobning i skolen og manglende omsorg fra moren er de to psykiske faktorer, der viste en sammenhæng med overvægt senere i livet.**

Marianne Vámosi, ph.d.

til mad. De overvægtige søger også selv fysiske forklaringer på de overflødige kilo. For eksempel at de har tykke knogler, et lavt stofskifte eller at tre børnefødsler har sat sine spor.

– Den undskyldning har en enægget tvilling ikke. Hun må leve med at spejle sig i en søster, der har identiske gener, men måske vejer 40 eller 60 kilo mindre, selv om hun har født lige så mange børn, siger

Marianne Vámosi, der oprindeligt er uddannet sygeplejerske, inden hun valgte forskervejen.

– Men nu ved vi, at også psykiske problemer kan vise sig på vægten – ofte efter mange år. Og det er en værdifuld viden, hvis vi vil stoppe det voksende problem med overvægtige danskere. Forebyggelse skal altså ikke kun handle om kost og motion. En vigtig del går ud på at skabe mobbefri skolemiljøer og sikre, at børn ikke oplever omsorgssvigt derhjemme. Her har blandt andet forældre, skolelærere og sundhedsplejersker et ansvar, siger hun.

Galoperende problem

Ifølge forskeren handler forebyggelse netop om at forhindre fedmeproblemerne, inden de opstår. For undersøgelser viser, at når først vi er overvægtige, er det utrolig svært at blive slank igen.

– 95 procent af alle, der taber sig, tager det hele eller mere på igen inden for et år. Derfor skal sundhedssystemet, skoler og forældre gøre alt, hvad der er muligt for at forhindre, at folk bliver overvægtige, siger Marianne Vámosi.

– Vi har et galoperende problem med overvægtige og decideret "fede" danskere, og konsekvenserne i form af øget sygdom og dødelighed i alle aldersgrupper er næsten uendelige. Derfor skal vi gribe problemet an med al den viden, vi har på området. Hvis vi anerkender, at psykologiske faktorer også spiller ind på vægten, så har vi helt nye muligheder for at forebygge problemet, siger hun.

Af Dan Hansen, dan@sdu.dk

FAKTA

Undersøgelsen

Marianne Vámosi har ved Institut for Sundhedstjenesteforskning forsvaret sin ph.d. om sammenhængen mellem psykologiske faktorer i barndommen og fedme senere i livet.

Blandt de ca. 76.000 tvillinger i universitetets tvillingeregister fandt hun knap 150 par af samme køn i alderen 20-50 år, der opfyldte kriterierne om, at begge var normalvægtige i barndommen, mens den ene i dag skulle have en BMI på mellem 20 og 25 (normalvægt), og den anden en BMI på over 30 (overvægtig).

236 tvillinger var med i den endelige undersøgelse. Heraf var 1/3 enæggede og 2/3 tveæggede. 2/3 var kvinder, 1/3 mænd.

Marianne Vámosi er nu tiltrådt en stilling som videnskabelig assistent ved universitetets Forskningsenhed for Sundhedsfremme.

Master i

afdelingsbaseret hospitals- management

Master i afdelingsbaseret hospitalsmanagement er en specialdesignet efteruddannelse, der fokuserer på de mange ledelsesmæssige udfordringer, som sygehusafdelingerne står over for.

Uddannelsen tager udgangspunkt i afdelingernes virkelighed.

Du vil blandt andet opnå kompetencer inden for:

- Strategier og daglige planer
- Optimale patientforløb
- Effektiv udnyttelse af afdelingens ressourcer
- Projektstyring
- Implementering og evaluering
- Budgetlægning og regnskab samt
- Planlægningsværktøjer og software.

Uddannelsen henvender sig primært til afdelings- og overlæger og til afdelings- og oversygeplejersker, men er relevant for alle nuværende og kommende ledere og mellemledere i sygehussektoren.

Uddannelsen foregår i Odense og varer 2 år på deltid. Søg nu og senest 1. maj.

Uddannelsen starter til september 2009.

Kontakt os på tlf. 65 50 43 20 eller hospitalsmanagement@sam.sdu.dk.

- **Læs mere om uddannelsen på**
www.sdu.dk/masterhospitalsmanagement

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Fokus på hoftepatienter

Projekt skal skabe viden om, hvordan vi bedst hjælper folk med slidgigt i hofterne. Og forskerne er parate til at gå helt nye veje

Selv om slidgigt i hofterne er en udbredt lidelse blandt ældre danskere, har vi ikke nogen systematiske tilbud til patienterne før en eventuel operation, og der findes heller ingen konkrete anbefalinger fra Sundhedsstyrelsen. Det er helt op til den praktiserende læge at afgøre, om patienten blot skal have et glas smertestillende piller, henvises til fysioterapeut eller sendes hjem, indtil det eventuelt bliver nødvendigt med operation.

Derfor skal den første videnskabelige undersøgelse herhjemme nu forsøge at afdække effekten af en række behandlinger. Forskningsprojektet, som får base ved Syddansk Universitet og Odense Universitetshospital, inkluderer blandt andet en hofte-skole samt et samarbejde mellem praktiserende læger, ortopædkirurger, fysioterapeuter og kiropraktorer.

– Omkring 8000 personer får årligt indopereret en ny hofte. Men antallet af patienter, som lider af slidgigt i hoften, er jo meget højere, og målgruppen i vores undersøgelse er dem, der endnu ikke har behov for operation, fortæller Søren Overgaard, der er professor i ortopædkirurgi ved Syddansk Universitet og overlæge på Odense Universitetshospital.

En del af disse patienter vil blive henvist til en hofte-skole – en slags patientskole, som med stor succes allerede er indført i Sverige. Her lærer de om deres sygdom og får input til, hvordan de bedst klarer sig i hverdagen.

Det er et koncept, der herhjemme også kendes fra diabetesskolen. Hofte-skolen, som er den første i Danmark, bliver placeret på Odense Universitetshospital.

Ifølge Gigtforeningen bruger Danmark hvert år omkring 670 millioner kroner på at operere patienter med slidgigt i hoften, og erfaringerne fra Sverige indikerer, at nogle operationer helt kan undgås med Hofte-skolen.

– Det har vi selvfølgelig lov at håbe på, og under alle omstændigheder handler det om at forsøge at give patienterne en bedre funktion og livskvalitet samt færre smerter end nu, fastslår Søren Overgaard.

Tester både diagnose og behandling

– Formålet med skolen er at bevare et så højt funktionsniveau som muligt hos patienterne. Det kan eksempelvis være ved, at de fortsat selv kan tage strømper på, binde deres sko eller gå ned og handle ind, fortæller kiropraktor Erik Poulsen, der er en anden af projektets deltagere.

Han er tilknyttet Syddansk Universitet, hvor han netop er gået i gang med en ph.d.-afhandling om behandling af slidgigt i hofterne. Ud over Hofte-skolen skal en anden gruppe i undersøgelsen have kiropraktorbehandling, som eksempelvis hollænderne har gode

FAKTA

Om undersøgelsen

Slidgigt er en udbredt folkelidelse, og denne undersøgelse fokuserer på slidgigt i hofterne. Formålet er at teste virkningen af en hofte-skole samt af kiropraktisk behandling. Nye udenlandske undersøgelser tyder nemlig på, at patienterne får en bedre livskvalitet, og at deres smerter reduceres. I det danske projekt skal 120 patienter deltage, og der er fortsat mulighed for at være med. Yderligere oplysninger kan fås hos fysioterapeut Bodil Petersen på 6146 1491, og praktiserende læger og kiropraktorer kan også henvise deres patienter ved blot at skrive til Ortopædkirurgisk Afdeling, Odense Universitetshospital – mærket Hofte-skolen.

erfaringer med. En tredje gruppe vil ikke få særlige tilbud men skal leve, som de plejer.

– Vi skal følge patienterne i en længere periode, og vi håber naturligvis, at vi kan se et mønster. Men projektet handler ikke kun om selve behandlingen, men også om den kliniske undersøgelse. Her fokuserer vi på, om kiropraktoren og ortopædkirurgen er enige, således at vores metoder er pålidelige, siger Erik Poulsen.

– **Formålet med skolen er at bevare et så højt funktionsniveau som muligt hos patienterne. Det kan eksempelvis være ved, at de fortsat selv kan tage strømper på, binde deres sko eller gå ned og handle ind.**

Erik Poulsen, kiropraktor og ph.d.-studerende

Forsøget med Hofteskolen i Odense forventes i første omgang at køre i halvandet til to år, og Erik Poulsen regner med at være færdig med sin afhandling i 2011. Gigtforeningen, Kiropraktorfondens og Nordisk Institut for Kiropraktik og Klinisk Biomekanik støtter projektet økonomisk.

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

Selv om slidgigt i hofterne er en udbredt lidelse hos ældre, findes der endnu ikke noget system for, hvordan patienten skal behandles. Det håber en gruppe forskere nu at kunne ændre. Foto: Polfoto.

Ham her er nok den mest berømte agent, men i den virkelige verden fandtes der også efterretningsfolk, der blev sat til at kidnappe eller dræbe. Og under Den Kolde Krig var Danmark udgangspunkt for en række dramatiske hændelser, viser ny forskning. Foto: Scanpix.

Licens til at dræbe

Under Den Kolde Krig var trafikken af agenter i Danmark tættere end hidtil antaget

Under Den Kolde Krig var Danmark ramme om en række drabsforsøg og kidnappinger, som offentligheden aldrig fik kendskab til. Det viser helt ny forskning fra Center for Koldkrigsstudier ved Syd-dansk Universitet.

Adjunkt, ph.d. Thomas Wegener Friis har sammen med Mette Fentz fokuseret på et par af de lande, som vi ellers ikke har interesseret os så meget for – nemlig Rumænien og Bulgarien. Således har Mette Fentz som den første dansker fået adgang til de mange arkiver i Bukarest, og der er allerede dukket et par overraskende dokumenter op.

– Hidtil har vi troet, at det ud over Sovjetunionen kun var Østtyskland og måske Polen, der havde agenter i Danmark. Deres lande lå tæt på os, mens vi ikke regnede med, at de mindre nationer i Warszawa-pagten spillede nogen rolle i Danmark. Men både Rumænien og Bulgarien havde efterretningsfolk i landet – og der var ikke blot tale om ambassadefolk, men om spioner, som arbejdede direkte i marken, fortæller Thomas Wegener Friis.

– Hidtil har vi troet, at det ud over Sovjetunionen kun var Østtyskland og måske Polen, der havde agenter i Danmark.

Thomas Wegener Friis, koldkrigsforsker

Nødråb til dansk ambassade

Den første hændelse, som Mette Fentz faldt over under sit et år lange studium i Bukarest, var en kidnapping af en bulgarsk emigrant, Boris Arsov. I 1970 var han flygtet til Danmark, hvor han

slog sig ned i Århus.

Han fortsatte med at kritisere det politiske system i Østblokken og begyndte i 1973 at udgive et lille antikommunistisk blad, 'Levski', til landsmænd i andre vestlige lande.

Det fik den bulgarske efterretningstjeneste til at oprette en sag på Arsov. En agent overvågede ham, og tilsyneladende underdrev agenten ikke sine indberetninger, for den 12. februar 1974 underskrev viceministeren for statsikkerhed en befaling om, at Arsov enten skulle 'repatrieres' eller 'likvideres'.

Af arkiverne fremgår det, at tre officerer på diplomatpas mødtes med Arsov i Odense. Herfra blev han bragt til Østberlin på et falsk tysk pas.

– Om Arsov rejste frivilligt med, fordi han fik falske løfter om at gense sin familie og undgå fængselsstraf, eller om han blev bedøvet, er uklart. Men kort tid efter befandt han sig i en fængselscelle

i Sofia, hvorfra han forgæves forsøgte at sende et nødråb til den danske ambassade, fortæller Thomas Wegener Friis.

I stedet blev Arsovs hjem i Århus diskret ryddet for papirer, der vedrørte hans politiske arbejde, og de blev sendt til Bulgarien og brugt i retssagen mod ham.

Han fik 15 års fængsel i skærpet isolation, men allerede den 20. december 1974 afgik han ved døden.

– Han var hængt med tre sammenbundne slips, selv om hans personlige ejendele var taget fra ham ved fængslingen, fortæller SDU-forskeren.

Mordforsøg i Danmark

Arsov var dog ikke den eneste østeuropæiske systemkritiker, der valgte at slå sig ned i Århus. I august 1980 flyttede forfatteren Victor Frunza med sin kone og søn fra Rumænien til Brabrand.

Også han fortsatte med at ytre sig om sit forhenværende hjemland. Sagsakterne viser, at en udsendelse lørdag den 18. januar 1981 i Radio Free Europe, hvor han medvirkede i udsendelsen 'En snak med lyttere', blev dråben.

En general ved navn Nicolae Plesita, der ledede en gruppe efterretningsfolk, besluttede, at Frunza skulle likvideres, og at drabet skulle se ud som en bilulykke.

Aktionen gik i gang i april 1981, da fire hyrede franskmænd i en Renault 5 Alpin satte kurs mod Danmark og Radio Free Europes afdeling i København.

Da de fire nåede frem, kunne de imidlertid konstatere, at Frunza tidligere samme dag var taget hjem til Århus. Herefter fik fransk-

mændene ordre på at køre til München og i stedet gøre regnskabet op med en anden rumæner.

– Dokumenterne viser klart, at attentat-forsøget på Frunza indgik i en større udryddelsespolitik, der blev ført af præsident Ceausescu mod politiske afhoppere. Og man må sige, at der tilsyneladende ikke skulle meget til, før de besluttede sig for at fjerne folk, siger Thomas Wegener Friis.

Alligevel kom Frunza igennem den Kolde Krig med livet i behold, og den 13. marts 1990 blev hans sag lukket. Den rumænske forfatter døde sidste år i Århus, 72 år gammel.

FAKTA

Om de to forskere

Mette Fentz er BA i historie, Syddansk Universitet. I 2008 er hun praktikant ved Institutet for Efterforskningen af Kommunismens Forbrydelser i Rumænien, Bukarest og gæsteforsker ved Det Nationale Råd for Forskningen i Sikkerhedstjenestens Arkiver, Bukarest. **Thomas Wegener Friis** er adjunkt ved Center for Koldkrigsstudier på Syddansk Universitet og har tidligere især beskæftiget sig med Østtyskland. Det historiske tidsskrift 'Arbejderhistorie' bringer i december en artikel af disse forskere.

Paraplymordet

Et af de mest spektakulære mord med rødder til Danmark har tidligere været omtalt i medierne. Det såkaldte paraplymord på den bulgarske afhopper Georgi Markov, der arbejdede som journalist i London.

I september 1978 stod han i en buskø på Waterloo Bridge, da en fremmed mand med en paraply pludselig stødte ind i ham for derefter at forsvinde med en taxi. Det viste sig senere, at der var dødbringende gift i spidsen af paraplyen.

– Danmark var et yndet land at træne agenter i, fordi vores myndigheder ikke blev opfattet som specielt aggressive.

Thomas Wegener Friis, koldkrigsforsker

– Mordet på Markov har en umiddelbar betydning for Danmark, siger Thomas Wegener Friis og henviser til, at den bulgarske journalist og forfatter Hristo Hristov efter seks års gravearbejde i de bulgarske arkiver i 2005 pegede på dansk-italieneren Francesco Gullino som attentatmanden. Denne var dansk statsborger og boede i

København, hvor han ernærede sig som rejsende antikvitetshandler.

I dag er det almindelig kendt, at han fra 1971 til 1990 i virkeligheden arbejdede som agent for den bulgarske sikkerhedstjeneste og gik under navnet 'Piccadilly'.

Sidst nogen officielt så noget til ham var i 1993, hvor han skulle være blevet afhørt af dansk og britisk politi, men løsladt igen.

– Under alle omstændigheder viser vores forskning, at Danmark har været involveret i flere dramatiske episoder under Den Kolde Krig, end vi hidtil har troet. Og det tankevækkende er, at vi slet ikke har været på udkig efter den slags hændelser. Men når vi blot ved at kradse lidt i overfladen kan falde over tre episoder, er det nærliggende at spørge, hvad der gemmer sig af andre sager, siger Thomas Wegener Friis og tilføjer:

– Danmark var et yndet land at træne agenter i, fordi vores myndigheder ikke blev opfattet som specielt aggressive. Så den dag, hvor politikerne forhåbentlig beslutter at åbne de danske arkiver, bliver det virkelig interessant.

Af Kent Kristensen, kk@sdu.dk

Under deres arbejde er forskerne også støt på et falsk pas fra den såkaldte Piccadilly-agent, der formodes at have udført drabet på en bulgarsk afhopper i London i 1978. I passet hedder han Renato Marinelli og er svejtsner. Hans virkelige navn er Francesco Gullino, og han er dansk statsborger. Officielt ved ingen i dag, hvor han bor.

Foto: Krasimir Yuskeseliev.

DÅRLIGT BRILLEANSIGT?

PRØV KONTAKTLINSER GRATIS

synoptik
www.synoptik.dk

Med Alssund som baghave er det oplagt at omsætte teorien til praksis i sejlådene, hvor hver dyst er et skridt på vejen mod selvstyrende sejlmaskiner.
Foto: Morten Hoeck Petersen.

Stort skridt mod intelligente sejlskibe

SDU-forsker har taget det første skridt mod selvstyrende skibe, der styrer gennem al slags vind og vejr. Teknikken vil kunne bruges på sejlskibe, svævefly og miljørigtige kæmpetankere

Store økonomiske besparelser og et renere miljø er nogle af de gevinster, som ny forskning fra Syddansk Universitet ventes at kaste af sig.

Der findes autopiloter til alle slags skibe, men hidtil har udviklingen mest været koncentreret om autopiloter til tankskibe og jettfly – og de autopiloter, der er udviklet til sejlåde, virker kun i begrænset omfang. Nu har lektor Jerome Jouffroy fra Mads Clausen Instituttet beregnet en såkaldt algoritme, der kan omsættes til ny teknik, der kan få alle slags skibe til selv at finde vej uanset skiftende vejr.

Teknikken vil kunne bruges af lystsejlere, der vil sove trygt, mens skibet skyder gennem natten. Men også moderne containerskibe, der supplerer olien med vindkraft, kan få glæde af teknikken og spare mange penge, alt imens Moder Natur gnider sig i hænderne. - Et stort tankskib kan spare op til 20 procent af sine omkostninger ved at benytte sig af vindkraft. I øjeblikket bliver der eksperimenteret meget med at anvende sejl og drager, der udnytter vinden. Men vind og bølger er uforudsigelige. De kommer fra forskel-

lige retninger og med skiftende styrke, og det har hidtil været et problem. Et selvkørende styresystem baseret på de resultater, vi forventer at opnå med vores forskning i reguleringsteknik og sejlads, betyder, at skibet kan sejle selv uanset vind og vejr, forklarer Jerome Jouffroy.

Stort hold tester teknikken af

28 ingeniørstuderende og en række kolleger fra Mads Clausen Instituttet er involveret i "Projekt Cybersailing", der kræver meget mere end matematiske evner og tålmodighed foran computerne. En del af projektet går ud på at teste teorien af i praksis i sejlåde og strandsejlere. Og her er Alssunds placering – blot et enkelt vindstød fra universitetets laboratorier i Sønderborg – en stor fordel. I december tager de studerende således endnu en knob i retningen af en fremtid med selvstyrende sejlmaskiner, når de dyster mod hinanden i stor kapsejlads i Alssund.

Af Dan Hansen, dan@sdu.dk

Grønt er godt mod stress

Terapihaver for stressramte er et behandlingstilbud i international vækst

En tur i haven kan være den rene terapi for stressramte, som ikke længere kan passe arbejde eller studier.

Men haven skal indrettes efter deres særlige behov, hvis behandlingen skal have positiv effekt.

Lange lige rækker med køkkenplanter, der kræver regelmæssig pasning, er således ikke den bedste medicin for mennesker, der end ikke kan overskue at læse en avis, at køre bil eller snakke med andre.

– De mest stressramte har brug for fred og ro – og så få krav som muligt. Måske skal de blot sidde på en bænk og nyde udsigten til et stykke vild natur. Efterhånden som de restitueres, kan haven så byde på flere udfordringer, for eksempel at gå ture eller at plukke æbler, siger Hanne Agerskov.

Hun har netop afsluttet den sundhedsfaglige kandidatuddannelse på Syddansk Universitet og har i sit afsluttende projekt undersøgt

et behandlingstilbud i international vækst:
Terapihaver for stressramte.

– Det er vigtigt, at der er bevågenhed om rehabilitering af stressramte, så de kan komme tilbage og fungere på deres arbejde og i deres familier. For det har store menneskelige og økonomiske omkostninger, hvis mennesker, der går ned på grund af stress, ender på pension.

– Og her viser terapihaver gode resultater: 80 procent af de mennesker, der har haft et ophold i en terapihave, vender tilbage til deres arbejdsliv eller deres studier, og

– **Hospitalspatienter, der ligger med udsigt til et grønt område, har brug for mindre medicin og har kortere indlæggelsestid end patienter, der ikke kan kikke ud på et stykke natur.**

Hanne Agerskov, cand.scient.san.

100 procent oplever en positiv effekt på deres stresssituation, siger Hanne Agerskov.

Tallene stammer fra Sverige, hvor man for seks år siden anlagde verdens første videnskabeligt funderede terapihave for stressramte. Også herhjemme er det første tilbud om haveterapi dukket op, og flere er på vej.

Traumatiserede soldater

Erfaringer om, at grønt er godt for krop og sjæl, er dog ikke af ny dato. I middelal-

Alle billederne er fra Danmarks første terapihave: Odsherred Terapihave, som åbnede for et par år siden. Fotos: Odsherred Terapihave.

derens klostre var ophold i haver en naturlig del af behandlingen, og i 1800-tallets hospitaler, der lå i store hospitalshaver, var det en kendt sag, at de fattige, som måtte arbejde ude i haverne, blev hurtigere raske end de rige, som lå inde i sengene.

Og i USA og England fandt man også ud af, at soldater, der var vendt hjem med svære traumer fra krigene i Korea og Vietnam, havde så stor gavn af at opholde sig i haver, at de begyndte at kunne fungere igen.

– I 1970'erne begyndte man mere systematisk at forske i sammenhængen mellem psykisk sundhed og naturen. Man har blandt andet fundet ud af, at hospitalspatienter, der ligger med udsigt til et grønt område, har brug for mindre medicin og har kortere indlæggelsestid end patienter, der ikke kan kikke ud på et stykke natur, og der er også på andre områder kommet større bevågenhed om, hvordan naturen kan påvirke helbredet, siger Hanne Agerskov.

For mennesker, der er gået ned med flaget på grund af stress og overbelastning, er det dog vigtigt med faste rammer om naturop-levelserne, hvis de skal have en restituerende effekt.

Egen have dur ikke

– Det nytter ikke at sige til stressramte, at de skal ud i deres egen have og slappe af, for de vil opleve den som fyldt med krav, de ikke kan honorere. I terapihaven får de derimod mulighed for at opleve, at naturen tilbyder dem et frirum, hvor der overhovedet ikke kræves noget af dem, siger Hanne Agerskov.

– Behandlingsperspektivet er således anderledes end i mange andre terapiformer. For terapien ligger i selve kontakten med naturen, og haverne er indrettet, så de vækker sanserne. Der lægges vægt på stimulerende dufte, farver og former, som kan sætte tankeprocesser i gang og fremme restitutionen, siger hun.

Terapeutens opgave er ikke at være i tæt kontakt med den stressramte, men at observere og sætte rammerne for opholdet, så der hele tiden er balance mellem de daglige udfordringer, for eksempel havearbejde, og den stressramtes ressourcer.

– Stressramte har – alt efter graden af stress – forskellige behov, men strukturer er vigtig for dem alle. Strukturerne skaber den ro og tryghed, som kan få dem til at slappe af, siger Hanne Agerskov. Hendes undersøgelse viser, at det ikke er en enkelt faktor, men tværtimod summen af det hele: lys, frisk luft, natur, fysisk aktivitet, der har en helende virkning.

– Sundhedseffekten opnås, når aktiviteterne udføres af lyst, og de skaber en oplevelse af sammenhæng hos den enkelte.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

FAKTA

Haveterapi

Der er tre hovedretninger inden for haveterapi:

The Healing Garden School mener, at havens form og indhold kan påvirke vores sanser og fremmer vores sundhed.

The Horticultural Therapy School mener, at havearbejde har en helende effekt.

The Cognitive School tror på et samspil mellem sansning og aktiviteter. Og det er den retning, som både danske og svenske terapihaver dyrker.

| Tyveri af kulturarv | ➔

– Skattejægeri til havs begyndte allerede efter anden verdenskrig, men det er blevet mere og mere omfattende, og det er blevet en virkelig stor industri i dette århundrede. Det startede i Caribien, Sydamerika er kommet med, og det er Sydøstasien også ved at komme.

Thijs J. Maarleveld, professor på Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, til Dagbladenes Bureau

| Ikke kanonføde |

– Når der er så mange frivillige udlændinge i den amerikanske hær, er det mest, fordi de tilbydes et job, en uddannelse (high school diploma) og en genvej til et statsborgerskab.

Jan Nordby Gretlund, lektor på Institut for Litteratur, Kultur og Medier, til DR Nyheder

| Iværksættere |

– Kvinders vækst er andet end økonomisk vækst, det er social vækst. Måske skulle vi som samfund satse på andet end økonomi og i stedet lægge mere vægt på den sociale værdi i arbejdet – det at kunne komme hjem til tiden, at udvikle sig selv og undgå stress.

Kim Klyver, adjunkt på Institut for Entreprenørskab og Relationsledelse, til Fyens Stiftstidende

| Idræt som problemknuser |

– Der er en ret naiv forestilling om, at idrætten er et så fantastisk middel til at løse problemerne. Nogle gange bliver idrætten spændt for en vogn, som den ikke kan bære. Derfor vil det være fornuftigt at se mere kritisk på det og få lavet noget ordentlig forskning, så man kan finde ud af, hvad der virker, og hvad der ikke gør.

Bjarne Ibsen, lektor på Institut for Idræt og Biomekanik, til Politiken

| Diagnose-Danmark |

– I vores samfund er det at have et navn på en sygdom ensbetydende med adgangen til at få hjælp.

Kjeld Møller Pedersen, professor på Institut for Sundhedstjenesteforskning, til Jyllands-Posten

Havet er et truet skatkammer, for skattejægeri er blevet mere og mere omfattende, fortæller professor i marinarkæologi Thijs J. Maarleveld. Foto: Polfoto.

| Tidlig motion |

– Vi tror på, at interessen for at være fysisk aktiv med sin krop starter allerede i børnehævedalderen. Og der er noget, der tyder på, at hvis børn har det godt med deres krop, så er chancen for, at de også er aktive i 40-års-alderen, langt større. Men vi ved det ikke. For det er aldrig blevet undersøgt før.

Karsten Froberg, lektor på Institut for Idræt og Biomekanik, til Fyens Stiftstidende

| Om biobenzin |

– Det er stupidt ud over alle grænser. Vi skal satse der, hvor biomassen udnyttes så intelligent som muligt, ellers skyder vi os selv i foden.

Henrik Wenzel, professor på Institut for Kemi-, Bio- og Miljøteknologi, til Ingeniøren

| Iran og olie |

– Olieprisfaldene kan direkte destabilisere styret i Iran. Deres nationaløkonomi er ringe – rigtig ringe. De er allerede hårdt ramt

Martin Hvidt, lektor på Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, til Politiken

| Happy end |

– Når verden er trist og truende, bliver film som "Pretty Woman" eller "Italiensk for begyndere" populære. Så vil vi se film, hvor det starter rigtig skidt, men ender med den store gevinst og den nemme vej ud af problemerne. Det er meget grundlæggende, at vi vil se noget rart, når det går dårligt, for vi vil gerne kunne bevare troen på de lykkelige slutninger.

Nils Arne Sørensen, lektor ved Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse, til Fyens Stiftstidende

| Piger vil til byen |

– Vi får et demografisk problem, når de veluddannede piger bor i byerne og drengene på landet. Konsekvenserne kan blive voldsomme, og det kan føre til en acceleration, hvor danmarkskortet bliver endnu mere skævt, og de sociale problemer presses ud på landet.

Steen Beck, lektor på Institut for Filosofi, Pædagogik og Religionsstudier, til Bornholms Tidende

| Kommunalt sygefravær |

– Forskellene skyldes kultur eller dårlig ledelse. Nogle steder bliver det accepteret, at man melder sig syg, selv om man ikke er det, mens det ikke er velset andre steder. Den kultur er opstået gennem lang tid, og derfor tager det tid at ændre den, og blandt andet derfor går det så langsomt med at få sygefraværet i den sektor bragt ned.

Kurt Klauði Klausen, Professor på Institut for Statskundskab, til Agenda

| Længere liv |

– Vi er slet ikke på et stadium endnu, hvor det er muligt at sige, om det en dag vil lykkes for mennesket at manipulere sig til et længere liv, men vi har gennem årtier gjort store fremskridt gennem levevilkår og udviklingen af den almindelige medicinske og kirurgiske behandling.

Kaare Christensen, professor på Institut for Sundhedstjenesteforskning, til Jyllands-Posten

Lundbeck Foundation Center(s) for Nanomedicine

Call for declarations of interest

The Lundbeck Foundation has approved plans to finance Danish ambitious, original front-line research of the highest international standard within the field of Nanomedicine. Nanomedicine is defined as the application of nanotechnology to improve human health and is projected to impact specifically on prevention, diagnosis and treatment of diseases. Nanotechnology is defined as the interdisciplinary fields of science and technology whose unifying theme is the investigation and manipulation of matter at the atomic and molecular scale.

The funding module will last 5 years, with a total budget of up to DKK 100 million for one or more research centers.

It is important that it is not otherwise possible to carry out the suggested research due to limitations of sources of public funding. It should also be noted that the Lundbeck Foundation in its grant-making activity does not support clinical drug trials. This also applies to all kinds of research in commercial companies.

The research center or centers should comprise top researchers in their field with close contacts to other relevant national or international research entities – either by physical co-location or through formal tight collaboration. The declaration of interest should also include an appropriate framework for research education and recruitment and in concrete terms describe, for instance, how Ph.D. students can contribute to the center's activities.

In the first phase, the Foundation welcomes declarations of interest (max 12,000 characters incl. spaces) which should describe the nature and importance of the research, the underlying scientific hypotheses and the expected benefits for patients. Relevant literature references should be submitted separately (max 5,000 characters incl. spaces).

The declaration of interest should also include:

- CV and list of publications (max 5,000 characters incl. spaces) of the main applicant
- CV and list of publications (max 2,500 characters incl. spaces) of each senior researcher to be involved
- Separate description (max 2,500 characters incl. spaces) of the center's organizational structure
- A proposal for a 5-year budget (max 2,500 characters incl. spaces)
- A description of institutional collaboration, co-funding and alliances (max 2,500 characters incl. spaces)

All documents should be submitted in English.

Declarations of interest for the purpose of pre-qualification should be sent as PDF-files to the Lundbeck Foundation at mail@lundbeckfonden.dk no later than January 19, 2009 at 13.00. In March 2009 a number of applicants will be asked to submit detailed proposals by May 2009. The centers should be ready for start-up by the end of 2009.

For further information, please contact Lundbeck Foundation Director of Research Anne-Marie Engel at tel. 39 12 80 00.

Tegningen viser Syddansk Universitets campus i Slagelse – med den nye diagonale forbindelsesbygning.

III.: Bygningsafdelingen, SDU.

SDU vokser i Slagelse

Campus udbygges for at skabe miljøer for stadig flere dagstuderende

Pladsen er blevet for trang på Campus i Slagelse, hvor stadig flere studerende har deres daglige gang. Derfor er Syddansk Universitet gået i gang med en udbygning, som skal give mere plads og samle campus under ét tag.

SDU i Slagelse ligger i et område, der rummer en række andre uddannelsesinstitutioner, og for et år siden købte universitetet en af nabobygningerne. Og denne bygning, der skal rumme administration, bliver nu forbundet med det øvrige universitet gennem en mellembygning, som skal indeholde mødelokaler, biblioteksbetjening, grupperum, studiepladser og kontorer.

Fremgang på 37 procent

Byggeriet, der gik i gang for en måned siden, ventes færdig til maj – og der bliver god brug for de ekstra kvadratmeter, for de seneste to år er søgningen til de erhvervsorienterede studier, som SDU udbyder i Slagelse, steget.

Alene i år, hvor der ellers har været et markant fald i søgningen til de danske universiteter, er optaget på heltidsuddannelserne vokset med 37 procent, så der nu er 563 studerende i Slagelse.

Dertil kommer en række deltidsstuderende, som læser HD. Her foregår undervisningen dog også andre steder på Sjælland og som fjernundervisning.

– Men vi skal huse flere mennesker i de kommende år. Ikke kun fordi vi får flere studerende, men også fordi vi er blevet et univer-

sitet, der udbyder forskningsbaseret undervisning. Vi er derfor ved at opbygge et forskningsmiljø inden for forandringsledelse, og det kræver også plads, siger campuschef Martin Damm.

Campus Slagelse opstod for knap to år siden, da Syddansk Universitet fusionerede med Handelshøjskolecentret i Slagelse.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

Fundamentet er støbt, og nu skal udvidelsen mures op, så udbygningen kan tages i brug til foråret. Foto: Martin Damm.

Succesfuld Science-Dag ➔

Der var gymnasielærere fra hele landet, da Det Naturvidenskabelige Fakultet på Syddansk Universitet i november inviterede til Science-Dag. Temaet var 'Liv – fra forskning til gymnasieundervisning', og undervejs var der blandt andet oplæg om det kloge liv af professor Ole G. Mouritsen, om det tidlige liv af professor Don Canfield og om forståelsen af vores univers af professor Francesco Sannino. Efterfølgende var flere andre af universitetets forskere værter ved en række workshops, inden dagen blev afsluttet med en netværksmesse, hvor fakultetets mange tilbud om brobygning til gymnasierne blev præsenteret. Her så gymnasielærerne blandt andet fysik- og kemishow, og de fik en snak med nogle af de mange studerende, der tager ud og holder foredrag på gymnasierne. Der var også en orientering om de events, fakultetet afholder, ligesom der var en præsentation af uddannelserne. I alt deltog omkring hundrede gymnasielærere. Science-Dagen er en seminardag med skiftende tema, der tager udgangspunkt i den moderne naturvidenskabs mange spændende interdisciplinære krydsfelter.

Fattige børn slår sig mest ▼

Børn i socialt dårligt stillede familier kommer oftere på skadestuen efter en ulykke i hjemmet end børn i velstillede familier – hvad enten skaden skyldes fald, forbrænding, forgift-

Der var gymnasielærere fra hele landet, da Det Naturvidenskabelige Fakultet på Syddansk Universitet i november inviterede til Science-Dag. Foto: Hung Tien Vu.

ning eller anden form for ulykke. Børn i familier med lav indkomst har omkring 50 procent flere skadestuekontakter sammenlignet med børn i familier med høj indkomst, viser en ny undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet. Forskellen er størst for forgiftning og forbrænding, hvor hyppigheden af skadestuekontakt for de fattigste børn er næsten dobbelt så høj. Ser man særskilt på skoldninger forårsaget af varme væsker og forbrænding på komfurer, har børn i familier med lav indkomst 140 procent flere skadestuebesøg end børn fra familier med høj indkomst.

Vejen banet for bedre diabetes-medicin

Sammen med medlemmerne af sin forskningsgruppe har professor Susanne Mandrup fra Syddansk Universitets Institut for Biokemi og Molekylær Biologi taget et stort skridt i retning af en bedre forståelse af blandt andet type II diabetes – og dermed også i retning af en mere målrettet behandling af patienter, der lider af sygdommen. Som de første i verden har gruppen kortlagt, hvor på fedtcellers DNA-streng der befinder sig særlige områder, der styres af proteinet PPAR, som regulerer en lang række gener og dermed menneskelige egenskaber og sygdomme.

Evner – og ikke uddannelse – afgør lønnen

Hvis du har matematiske evner, vil du få mere i lønningsposen end dine kolleger med sproglige evner – uanset hvilken videregående uddannelse du vælger. Det er nemlig ikke din uddannelse, men dine evner, der afgør lønnen! Det fastslås i Danmarks hidtil største privatfinansierede samfundsvidenskabelige forskningsprojekt, som er resultatet af et treårigt samarbejde mellem SDU, CBS' Centre for Economic and Business Research (CEBR) og DEA. – Indtil nu har vi opfattet løngabet mellem humanister og naturvidenskabelige kandidater som et resultat af uddannelse. Men nu viser det sig, at lønforskellen grundlægges inden studiestart. Kommende studerende med sproglige evner har altså allerede tabt lønkampen, før de beslutter sig for, om de vil være ingeniør eller retoriker. Det, at man eksempelvis er god til sprog, bliver nemlig ikke belønnet ligeså godt på arbejdsmarkedet som matematisk begavelse, ligegyldigt om der så står cand.mag. eller cand.merc. på eksamensbeviset, siger Tage Koed Madsen, der er professor ved Syddansk Universitet og formand for DEAs – Danmarks ErhvervsforskningsAkademik – tænketank.

Børn i socialt dårligt stillede familier kommer oftere på skadestuen efter en ulykke i hjemmet end børn i velstillede familier.

Foto: Colourbox.

Værk om dansk krigshistorie ▼

Flere historikere fra Syddansk Universitet er blandt de bærende kræfter i et stort to-binds-værk om Danmarks krige gennem tiderne frem til krigen i Afghanistan i dag. Det er første gang, Danmarks samlede krigshistorie fortælles.

Værket fortæller om krigenes årsager og konsekvenser, og ikke mindst forklares krigenes gang og afgørende begivenheder ud fra de politiske og militære lederes synsvinkel, ligesom vi møder den menige soldat og de mennesker, hvis liv på godt og ondt påvirkes af krig.

Fra vikingetiden følger vi krigene, der ledte til skabelsen af et dansk østersøimperium i middelalderen. Herefter kommer rækken af Svenskekrige, og efter en fredelig periode når vi frem til Englænderkrigene og i 1814 afgivelsen af Norge til Sverige.

Bind 2 begynder i 1814 efter tabet af Norge. Læseren føres frem til de to slesvigske krige, hvor Danmark tabte både Slesvig og Holsten. Efter balancegangen som neutral under 1. Verdenskrig følger den tyske besættelse under 2. Verdenskrig. Herefter træder Danmark som Nato-medlem ind i den kolde krig, og vi følger udviklingen

Flere historikere fra Syddansk Universitet er blandt de bærende kræfter i et stort to-binds-værk om Danmarks krige gennem tiderne frem til krigen i Afghanistan i dag.

helt frem til 2008, hvor Danmark igen er krigsførende magt.

Fra SDU beskriver lektor Kurt Villads Jensen perioden 700 – 1600, mens professor Knud J.V. Jespersen skriver om tiden fra 1600 – 1720, og adjunkt Thomas Wegener Friis analyserer perioden efter 2. Verdenskrig.

Erhvervspris til forbrugsforskere ➔

Professor Søren Askegaard (øverste foto) og lektor Per Østergaard fra Institut for Marketing og Management på Syddansk Universitet modtog sidst i november DEAs Erhvervsforskerpris, som gives til forskning inden for samfund og erhverv. Hædersprisen på 200.000 kroner tildeles forskere, der i særlig grad har formået at skabe ny viden i samspil med erhvervslivet. Søren Askegaard og Per Østergaard er internationalt anerkendte forskere inden for forbrugerkultur og branding. De modtager prisen som en anerkendelse af deres pionerarbejde inden for forskningsformidling – blandt andet med etableringen af Brand Base, som er en forening af erhvervsledere, forskere og andre, der brænder for branding og brands. Brand Base udvikler og formidler på femte år forskningsbaseret viden, der indgår i virksomhedernes strategiske arbejde med kommunikation, innovation og branding.

– Brand Base er blevet et informations- og kraftcenter, der søges aktivt af erhvervslivet. Søren Askegaard og Per Østergaard er dermed langt fremme, når det gælder forskningens relevans, substans og væsentlighed for erhvervslivet og har i regi af Brand Base bidraget til en styrkelse af virksomhedernes kompetenceniveau inden for brands og branding. Det er for denne indsats, at de hædres, lyder det blandt andet fra formand for pris-komiteen Samfund & Erhverv, direktør Lars Nørby Johansen.

Færre syddanske unge vælger universitetet

Flere unge i den syddanske region har i år valgt job eller korte uddannelser frem for universitetsstudier, og

Søren Askegaard og Per Østergaard er blevet hædret med DEAs Erhvervsforskerpris på 200.000 kr.

det er hovedårsagen til, at Syddansk Universitet i år har oplevet større tilbagegang end de andre danske universiteter.

Antallet af syddanske unge, der i år ønskede en lang videregående uddannelse, faldt således med 25 procent i forhold til 2007, og det er den største nedgang blandt alle regioner, viser de seneste analyser fra Studiekontoret på Syddansk Universitet. Den samlede nedgang for alle regioner er på 17 procent.

– Da syddanske unge, der ønsker en universitetsuddannelse, ofte vælger SDU, rammes vi særlig hårdt af den faldende søgning, siger universitetsdirektør Per Overgaard Nielsen.

Tre ud af fem førstprioritets-ansøgninger til SDU stammer således fra unge i den syddanske region.

– Den største udfordring for os og for det syddanske samfund er derfor at motivere flere unge i regionen til at tage en lang videregående uddannelse, siger Per Overgaard Nielsen.

Speciale kåret som det bedste

Lisbeth Skøtt Frederiksen fra Syddansk Universitet har netop vundet 1. præmien for det bedste speciale i en konkurrence, Danske Bank har udskre-

vet. Med hæderen følger et gavekort på en rejse for to til New York til en værdi af 25.000 kroner.

Lisbeth Skøtt er cand.mag. i international virksomhedskommunikation, og sammen med 20 andre blev hun udvalgt til at deltage i Danske Speciale 2008.

Hendes speciale rummer forslag til en ny markedsføringsstrategi for American Express, og det har et dommerpanel bestående af Peter Straarup og tre øvrige ledere fra koncernen altså udpeget som det bedste.

Den nu forhenværende SDU-studerende er allerede tilbudt en et-årig stilling som kandidattrainee i banken, hvor hun siden 1. september har beskæftiget sig med forretningsudvikling.

Danske Speciale er navnet på Danske Bank-koncernens årlige samarbejde med et større antal specialestuderende fra universiteter og handelshøjskoler. Netop nu har studerende mulighed for at søge om deltagelse i Danske Speciale 2009. Det fælles tema for Danske Speciale 2009 er den finansielle krise.

Afs.: Portoservice ApS, Postboks 9490, 9490 Pandrup

Jazz på læsesalen

Syddansk Universitetsbibliotek har købt fotos af den kendte danske jazzfotograf Jan Persson

Miles Davis, Duke Ellington, Dexter Gordon, Ella Fitzgerald og andre af jazzens store navne er rykket ind på læsesalen på Syddansk Universitetsbibliotek i Odense.

Her hænger de side om side og dokumenterer Københavns ry som international jazzby. For der er tale om 37 sort-hvid fotografier, som den danske fotograf Jan Persson har taget under koncerter i København og omegn, blandt andet i det hedengangne Jazzhus Montmartre.

Jan Persson begyndte i 1960'erne at levere reportagefotos fra jazzkoncerter til danske dagblade. Siden har han leveret billeder til en lang række udenlandske blade, tidsskrifter, bøger og musikudgivelser. De senere år har hans fotografier således illustreret store genudgivelsesprojekter med blandt andre John Coltrane, Miles Davis og Bill Evans.

Universitetsbiblioteket har – med støtte fra en fond – købt de 37 fotografier hos Jan Persson, og den nye permanente ophængning i læsesalen er med til at understrege, at universitetsbiblioteket samler på jazz.

Universitetsbiblioteket har nemlig en stor og voksende jazzsamling, som blev startet, da Det Danske Jazzcenter ophørte 1997. Store dele af centerets samlinger blev overført til biblioteket, og de er siden blev udbygget med blandt andet Svend Asmussen og Richard Boone. Samlingen består af noder, bøger, bånd, plader, videoer, fotos, udklip m.m., der beskriver den danske jazzscene fra 1940'erne og frem.

Af Bente Dalgaard, bda@sdu.dk

Jazzens store navne er rykket ind på læsesalen på Syddansk Universitetsbibliotek i Odense. Foto: Martin Vikkelsø.

